

Óli Jacobsen

VANLUKKAN VIÐ MARTHU Í 1929

Føroyingar hava upplivað nógvar skipsvanlukkur. Hesa ferð greiða vit frá, tá ið Martha fórst í 1929 og tveir av manningini sjólótust

I fyrra parti av undanfarnu øld var neyvan nakað ár, at eingin maður fórst á sjónum. Summar av hesum vanlukkum eru væl kendar, serliga har stórus mansskaði var. Nógvar av teimum eru umrøddar í hesi røð. Tær eru saman við øðrum vanlukkum á sjónum savnaðar í bókini "Havið tók Teir", sum kom út í 2011. Millum hesar er tann nógv umrødda vanlukkan við Florens fyrri júst 90 árum síðani.

Hesa ferð skal verða lýst vanlukkan við Marthu í 1929, tá ið tveir menn umkomust.

Henda grein er grundað á frásagnir í Dimmalætting og Dagblaðnum hjá einum av manningini, Petur Martin Jacobsen, sum var av Selatrað. Tær flestu myndirnar eru frá Jóhan Christiansen, sum er abbasonur skiparan á Marthu.

Um Marthu

Felagið Nabb hjá Zacharias Heinesen í Tórshavn átti Marthu. Hon var ein stór framkomin skonnart eftir státiðini og hevði 120 hk Skandia motor. Hon var mett at taka 12-1400 skippund av saltfiski, hetta er um 200 tons.

Í 1929 høvdu teir fyrst verið á Suðurlandinum og høvdu fiskað nógv. Síðani var farið til Grønlands. Men tá gekk illa í hond við maskinuni, sum var nógv í ólagi, men kortini fekst so dánt túrur, 850 skippund.

Vanlukkuligi túrurin niður at selja

Tað skuldi so farast til Hull at landa fiskin. Johan Christiansen, vanliga kallaður Hannemann, var skipari á ferðini, og Petur Martin Jacobsen var motorpassari. Skipið skuldi steðga nakað í Hull at fáa umvælingar og skuldi so móguliga í farmasigling. Manningin var annars Jacob Vágsheyg, Havn, Martin

Jacobsen, Morskranes, Hans Peter Hansen, Argir, Heini Clementsen, Skarvanes og Kristian Jacobsen, Argir. Allir menn í best árum. Tann elsti, kokkurin, var 51 ár.

Martha fór av Havnini seinna-partin tann 9. oktober 1929. Veðrið var gott allan dagin og náttina við. Men hósmorgunin, 10. oktober, fall barometrið ógvuliga nógv, vindurin vaks, og teir máttu repa seglini. Vindurin mól nú vesturyvir, og sum dagurin leið gjørdist av ringasta veðrið. Tá ið náttin var komin gjørdist havódn og stóð hav og luft alt í einum roki.

Martha fær ódnarsjógv

Um náttina fingur teir ein stóran sjógv, ið breyt alt uppstandandi frá hálvdekkinum og heilt fram til stórrigningin. Martha fór nú eisini at leka illa. Teir pumpaðu og oystu og royndu at tetta lekan við margarini og øðrum, ið var fyrri hond, men einki hjálpti.

Ódnin var nú so ræðulig, at stórir sjógvar í heilum brutu yvir

skipið, og lekin versnaði í hvørjum. Teir sigldu undan veðrinum, og stutt aftaná, at teir høvdu fingið tann fyrsta skaðasjógvin, sóu teir vitan á Fair Isle millum Hetland og Orknoyggiar.

Motorurin hevði gingið alla tíðina, men skjótt var komin so nógvur sjógvur í skipið, at hann steðgaði.

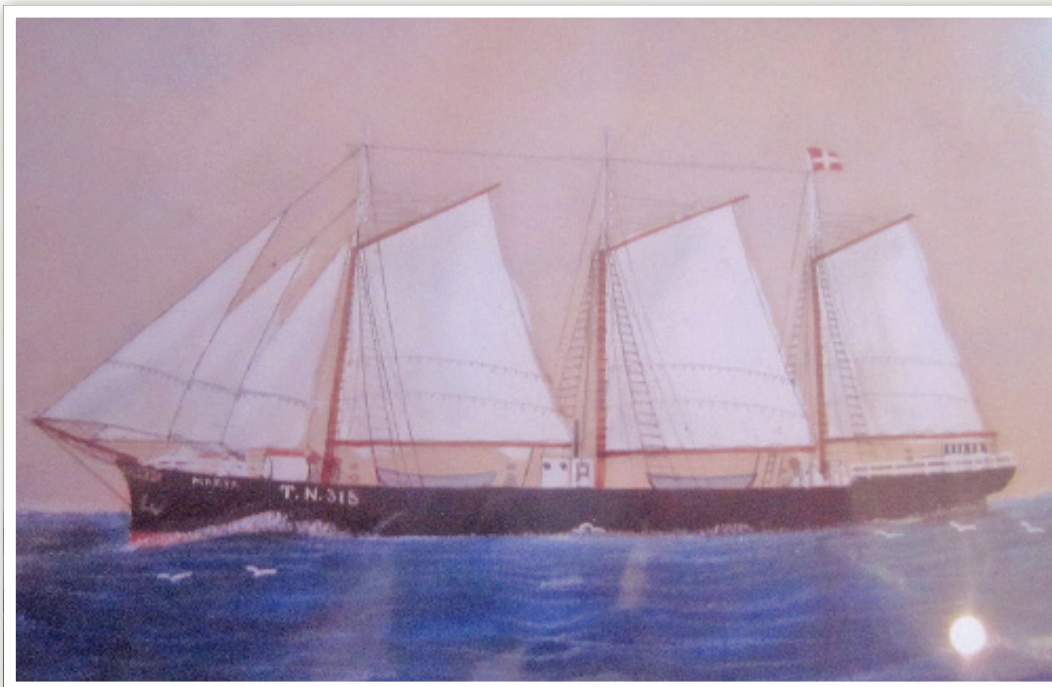
Teir sendu upp neyðrakettir og blussaðu, og teir brendu seinni eisini eina tjørutunnu.

Martha var nú okkurt um 8 fjórðingar frá Fair Isle. Tveir trolarar, ið høvdu ligið undir oynni, raktu við Marthu. Tað gav vón hjá teimum, tá ið teir sóu lanternurnar nærkast.

Millum lív og deyða

Tað var um kl. fimm fríggjamorgunin 11. oktober, at teir tveir trolararnir komu til hjálpar. Tann eini kom so nær í læ av Marthu, sum tað var móguligt í ódnarveðrinum.

Umboð á Marthu óttaðust teir

Martha var eitt framkomið skip eftir tíðini tá.

Teir komu leysir av Marthu og royndu at rógva yvir til trolararnar, men báturin fylltist skjótt av sjógvi og holvdist. Skiparan sóu teir einki til, men allir hinir komu á kjøl ella hildu seg til bátin.

Petur Martin greiðir frá:

Eg slapp mær skjótt í bátin. Sjórok-ið var nógv tvørtur um skipið. So skjótt eg var komin niður í framskutin, gjørdist báturin ov tungur framman. Hann fór so niður eftir endanum og hvølvdist. Trolarin lá beint við okkum tá.

Í hesum sama viðfangi skeyt eg meg út eftir liðini frá bátinum. Eg tók nøkur dygg tøk afturat fyrri ikki at koma undir bát og skip. Men at svimja til trolaran, tað beyð eg ikki til. Sjógvurin var ringur, og so darvaðu stivlar, oljuklæðir og bjargingarvestur. Alt hetta gjørdi tað, at eg kom ov lítið framyvir.

Eg sá nú, meðan eg fleyt har, at menn vórðu tiknir upp á trolaran. So befallaði eg meg í Guds hendur og legði meg til tols at bíða. Tað var ikki leingi, til trolarin sigldi tætt í læ av mær.

Bjargingarkransur varð kastaður út til mín, men eg rakk honum akkurát ikki, og hóast eg nú royndi at svimja tað, sum eg orkaði, rak trol-

Trolarin Strathaugie, sum bjargaði manningini.